

UFK FINDIK RAPORU

2017

- Fındık, yeryüzünde, kuzey yarımkürede 36-41 derece enlemlerde ve belli rakımlarda ekonomik olarak yetişebilmektedir. Dünyada yaklaşık 30 ülkede fındık yetiştiriciliği yapılıyor olsa da, Türkiye, İtalya, İspanya, ABD, Azerbaycan ve Gürcistan dünya fındık üretiminde öne çıkan ve ağırlıklı üretimin yapıldığı ülkelerdir. Bunlar arasında Türkiye lider durumdadır.
- FAO verileri incelendiğinde son 25 yıl içinde fındık üretiminin 600.000 ton/kabuklu seviyesinden 900. 000 Ton/Kabuklu seviyelerine çıktığı, özellikle Azerbaycan ve Gürcistan olmak üzere, fındık yetiştiren diğer ülkelerde yeni dikim alanlarının olduğu görülmekte/bilinmektedir.
- Fındık üretiminde lider olan Türkiye'nin son 10 yıllık ortalama üretim miktarına bakıldığında 500.000 Ton/Kabuklu seviyelerinde olduğu görülmektedir. Bu haliyle değerlendirildiğinde dünya üretimi içindeki payımızın %55-65 seviyelerinde olduğu görülmektedir. Bu oranın geçmiş dönemlerde %70-80 seviyelerinde olduğuna dikkat çekmek gerekir. Dünya üretimi içindeki payımız düşmektedir.
- Fındık üretiminde adından bahsettirmeye başlayan Gürcistan ve Azerbaycan'ın dünya fındık üretimi içindeki paylarının yıllar itibariyle değişimi aşağıdaki gibidir.

	2007	2011	2014	2016
GÜRCİSTAN	2,60%	4,20%	5,20%	7,90%
AZERBAYCAN	2,60%	4,40%	4,20%	6,60%

- TUIK ve FAO verilerine göre 1993-2014 Aralığında fındık üreticisi ülkelerde fındık dikim alanlarındaki değişim de aşağıdaki gibidir.

	1993 (Ha)	2014 (Ha)
TÜRKİYE	436.584	701.141
İTALYA	69.605	72.250
ABD	105.900	12.141
GÜRCİSTAN	6.500	20.433
AZERBAYCAN	1.900	25.207

- Fındık üretim miktarındaki durum ve değişim bu alanda çetin bir rekabet yaşanacağını/yaşandığını net bir ifadesidir. Konuyu daha güçlü ifade etmek için yine TUIK ve FAO verilerine dayanarak verimliliğe de bakmak

gerekir.(Verimlilik; 1 Ha alandan yetişen kabuklu fındığın Kg cinsinden miktarı)

	VERİMLİLİK (Ha/kg)
TÜRKİYE	800-900
İTALYA	1000-1500
ABD	3000-3500
GÜRCİSTAN	1500-2000
AZERBAYCAN	1000-1200

Türkiye, en köklü ve lider üretici olmasına rağmen verimlilik konusunda en kötü değerlere sahiptir.

- Dünya fındık üretimi yıllar itibariyle 100-300 bin ton azalıp artan dalgalanmalarla istikrarsızlık arz etmekte olup; bunda Türkiye'deki üretim dalgalanmalarının etkili olduğu görülmektedir. Türkiye'de özellikle zirai don nedeniyle ürün kayıpları yaşanması, dünya üretimini etkilemektedir. Gürcistan ve Azerbaycan incelendiğinde ani düşüş ya da yükselme olmadığı, İtalya ve İspanya için zirai donun bir tehdit görülmediği anlaşılmaktadır.
- Üretim miktarındaki bu dalgalanma ve istikrarsızlık dünya fiyatlarına da aynı şekilde etki etmekte ve istikrarsız bir fiyat yapısı ortaya çıkmaktadır. Fiyat istikrarı, fiyatın yüksek ya da düşük seyretmesi değil, beklentilere cevap verecek şekilde belli bir bantta seyretmesidir. Bugün dünyada fındıktan çok badem tüketiliyor olmasının esas nedeni bademin fiyat istikrarının sağlanmış olmasıdır. Fındık sektöründeki tüm tarafların, fiyat istikrarsızlığını fırsata çevirip de kısa sürede daha çok kazanma eğilimleri krizi daha da derinleştirecektir. Sürdürülebilir olmayan bu tutumun/durumun sonucu; üreticinin kaybetmesi, firmaların batmasıdır. Fiyat istikrarsızlığı piyasalarda güvensizlik yaratmıştır. Fiyat istikrarının tesisi için;
 - *Stok kontrol yöntemi geliştirilip bir sistem kurulmalıdır.*
 - *Lisanslı Depoculuk işlevsel ve etkin olarak piyasaya kazandırılmalıdır.*
 - *Çağdaş normlarda, alıcı ve satıcıyı disipline olmuş bir piyasada bir araya getiren/getirecek borsacılık anlayışı kurumsallaşmalıdır.*
 - *Üretimde kalite ve verimlilik odaklı olunmalıdır*
 - *Talebi artıracak yeni yöntemler bulunmalı, mevcutlar geliştirilmelidir.*
 - *Merkezi otoriteyle daha etkin ve "Kazan- Kazan" prensibi odaklı kurumsal ilişkiler geliştirilmelidir.*
- Üretici üretim teknikleri konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip değildir. Budama, gübreleme, zirai mücadele gibi konularda geleneksel ya da baştan savma yöntemler ağırlıktadır.

- Mevcut bahçelerin büyük çoğunluğunun yaşlı olmasından dolayı, verim de düşüktür. Bahçelere gerekli bakımın yapılmaması ve bunun üzerinde bir de bahçelerin eski dikim olması, emsallerimize nazaran daha hızlı verim ve kalite düşüşü yaşamamıza nedendir.
- - *Ekonomik ömrünü tamamlamış, sürekli verim düşüklüğüne sebep olan fındık bahçelerinin gençleştirilmesi gerekiyor.*
 - *Bilimsel esaslara göre bahçe bakımı ve ürün hasadı yapılması gerekmektedir.*
 - *Yeni üretim alanlarında teraslama sisteminin teşvikiyle makinalı tarıma uygun hale getirilmesi gerekiyor.*
- Miras başta olmak üzere sair sebeplerden dolayı iyice küçülmüş olan tarım arazilerini, kalite ve verimlilik yönünden sorun teşkil eden geçim haddini idame ettirecek gelir sağlamamakta, maliyetleri artırmakta ve fındık üretimini rantabl olmaktan çıkarmaktadır.
 - *Gelişmiş ekonomilerin tarım modeli olan “Tarım İşletmeciliği”ne geçilmesinin ilk hamlesi anlamına gelecek arazi toplulaştırması teşvik edilmelidir.*
 - *Maliyetleri düşürmenin sürdürülebilir ve kalıcı yöntemi verim ve kaliteyi artırıp daha kütleli üretim yapmaktır. Maliyetleri düşürecek önlemler alınmadan salt fiyat beklentisiyle piyasa oluşturmak sürdürülebilir değildir.*
- Serbest piyasa şartları tam ve arzu edildiği şekliyle oluşmamıştır. Bunda sektördeki tüm tarafları kapsayan yapısal sorunlar etkilidir. Üretici kesimi dağınık ve büyük çoğunluğu kırsal ikametden uzaktır. Gelişmiş ekonomilerin tarım sektörlerinde olduğu üzere kooperatifleşme bizim de gündemimize girmek durumundadır.
- Fındık, ülkemiz için stratejik bir üründür ve oldukça geniş bir coğrafyada yetiştirilip doğrudan ve dolaylı olarak 4 milyon insanın geçimine konudur. Bu noktada devlet destekleri, destekleme alımları elbette önem arz etmektedir. Sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak bu türden destekleri savunmakla birlikte, verilen desteklerin üretime, kalite ve verimliliğe hizmet etmesini sağlayacak şartlar da ortaya konulmalıdır. Desteklerle ilgili bir diğer önemli husus da, destek tutarların ödeme tarihleridir. Bu tarihler, üreticinin paraya en ihtiyacı olduğu zamanlar göz önünde bulundurularak yeniden tespit edilmelidir.